

Tutoriat 3 - Arhitectura sistemelor de calcul

Stan Bianca-Mihaela, Stăncioiu Silviu

November 2020

1 Formatul intern in virgula mobila

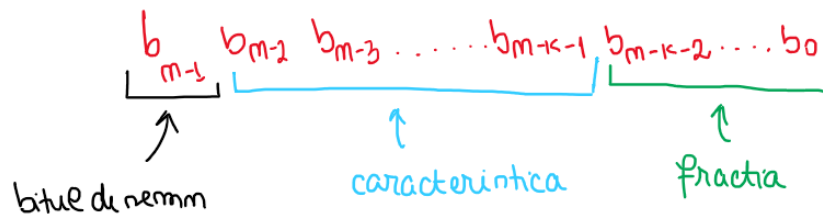
Ce vom invata in tutoriatul acesta? Care este reprezentarea interna a numerelor cu virgula (fara perioada).

Folosim standardul "IEEE 754".

In primul rand, avem 2 dimensiuni:

- n = numarul total de biti
- $2k \leq n - 2$, numarul de cifre pe care le are caracteristica in reprezentarea interna

Cum interactioneaza k si n in reprezentarea numarului?

In functie de acesti 2 parametri se mai definesc:

- $p = n - k$ (precizia = numarul de cifre din mantisa + 1)
- mantisa, ρ , a carei lungime este $p-1$ biti
- exponentul minim : $E_{min} = -2^{k-1} + 2$
- exponentul maxim sau BIAS : $E_{max} = 2^{k-1} - 1$
- caracteristica : $c = E + \text{BIAS} \Rightarrow 1 \leq c \leq 2^k - 2$

Fiecare numar va avea un E calculabil (vedem imediat cum il calculam). In functie de acesta, numerele se impart in 3 categorii:

- nereprezentabile: $E > E_{max}$
- cu reprezentare normalizata: $E \in [E_{min}, E_{max}]$
- cu reprezentare denormalizata : $E < E_{min}$

NOTATIE STIINTIFICA vs. NOTATIE STIINTIFICA NORMALIZATA

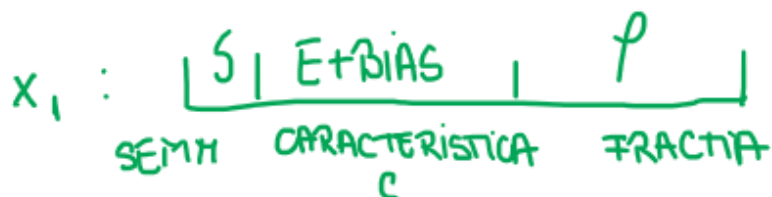
- O reprezentare in virgula mobila este notatie stiintifica daca are o singura cifra inainte de virgula.
- O reprezentare in virgula mobila este in notatie stiintifica normalizata daca are o singura cifra inainte de virgula si aceasta este nenula.

Cum arata aceste reprezentari in virgula mobila?

1.1 FORMATUL NORMALIZAT

$$x_1 = (-1)^s * 2^E * \overline{1, \rho}$$

unde $s = 0$ dacă x_1 e pozitiv și 1 dacă x_1 e negativ

1.2 FORMATUL DENORMALIZAT

$$x_2 = (-1)^s * 2^{E_{min}} * \overline{0, \rho} \text{ cu } \rho! = 0$$

1.3 ± 0

$$x_3 = (-1)^s * 2^{E_{min}} * \overline{0, 0}$$

1.4 $\pm \infty$

1.5 NaN (not a number)

X5: 5 | 1 . . . 1 | ≠ 0

2 Tipuri de formate

Acum ca stim ca n si k snt variabilele cheie (in functie de ele se definesc toate celelalte) putem sa identificam anumite tipuri de formate:

2.1 Formatul single - pentru numere normalizate

Numarul trebuie sa apartina intervalului $[2^{-126}, 2^{127}]$.

- $n=32$
- $k=8 \Rightarrow E_{max} = BIAS = 2^{k-1} - 1 = 127$ si $E_{min} = -126$
- $p=n-k=24 \Rightarrow |\rho| = 23$ (numarul de cifre al mantisei)

2.2 Formatul double - pentru numere normalizate

Numarul trebuie sa apartina intervalului $[2^{-1022}, 2^{1023}]$.

- $n=64$
- $k=11 \Rightarrow E_{max} = BIAS = 2^{k-1} - 1 = 1023$ si $E_{min} = -1022$

- $p=n-k=53 \Rightarrow |\rho| = 52$ (numarul de cifre al mantisei)

Exemplul 1 : Transformati numarul 9,75 in format single.

Suntem in formatul single, deci $n=32$, $k=8$ si $p=24$.

$x=9,75$

E clar ca $x \notin \{\pm 0, \pm \infty, NaN\}$.

$9 = (\overline{1001})_2$

$0,75 \cdot 2 = 1,50$

$0,50 \cdot 2 = 1$

am ajuns la 0, ne oprim

$\Rightarrow 9,75 = (\overline{1001}, 11)_2$

Ce facem mai departe? Noi vrem sa avem doar un singur 1 inainte de virgula. Deci mutam virgula cu 3 pozitii mai in fata.

$1001,11 = 1,00111 \cdot 2^3$

Identificam acum variabilele:

- Cine e E? $E=3$ (puterea la care e 2 cand numarul este normalizat)
- Cine e mantisa? 00111 (ce e dupa virgula)
- Ce valoare are s, bitul de semn? Semnul lui x e pozitiv, deci $s=0$
- Cine este caracteristica, c? $c=E+BIAS=3+127=130$

Inainte sa scriem numarul in reprezentarea sa interna, mai avem de facut 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW
 $E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-126, 127]$
 In cazul nostru, $E=3$, $-126 \leq 3 \leq 127$ deci se verifica. ✓
- TESTUL DE ROTUNJIRE
 lungimea mantisei $\leq p-1$
 In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 5$ si $5 \leq 23$ ✓

Vreau acum sa scriu reprezentarea interna a lui x in formatul single.

s: 0 ($x > 0$)

c: $(130)_2 = \overline{10000010}$ (daca c nu avea $k=8$ cifre, completam cu 0-uri)

ρ : 001110...0 (am completat cu 0-uri la final pana s-au facut 23 de cifre)

In final, x: 01000001000111000000000000000000 (reprezentarea lui 9,75 intern, pe 32 de biti)

Daca ne cere sa il scriem si in hexa?

x: 0100 0001 0001 1100 0000 0000 0000 0000

Stim ca 4 cifre din binar inseamna o cifra din hexa.

$\Rightarrow x:411C0000$ (HEXA)

Exemplul 2 : Transformati numarul -37,125 in format double.

Suntem in formatul double, deci $n=64$, $k=11$ si $p=53$.

x=-37,125

$$x \notin \{\pm 0, \pm \infty, NaN\}$$
$$37 = (\overline{100101})_2$$
$$0,125 \cdot 2 = 0,250$$
$$0,250 \cdot 2 = 0,5$$
$$0,50 \cdot 2 = 1,0$$

am ajuns la 0, ne oprim

$$\Rightarrow -37,125 = (\overline{100101,001})_2$$

Ce facem mai departe? Noi vrem sa avem doar un singur 1 inainte de virgula.

Deci mutam virgula cu 5 pozitii mai in fata.

$$100101,001 = 1,00101001 * 2^5$$

Identificam acum variabilele:

- Cine e E? $E=5$ (puterea la care e 2 cand numarul este normalizat)
- Cine e mantisa? 00101001 (ce e dupa virgula)
- Ce valoare are s, bitul de semn? Semnul lui x e negativ, deci s=1
- Cine este caracteristica, c? $c=E+BIAS=3+1023=1025$

Facem cele 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW
 $E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-1022, 1023]$
 In cazul nostru, $E=3$, $-1022 \leq 5 \leq 1023$ deci se verifica ✓
- TEST ROTUNJIRE
 lungimea mantisei $\leq p - 1$
 In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 5$ si $5 \leq 52$ ✓

Vreau acum sa scriu reprezentarea interna a lui x in formatul double.

s: 1 ($x < 0$)

c: $(1025)_2 = \overline{100000000001}$ (daca c nu avea k=11 cifre, completam cu 0-uri)

ρ : 001010010...0 (am completat cu 0-uri pana s-au facut 52 de cifre)

In final, x: 110000000000100101001000
(reprezentarea lui -37,125 intern, pe 64 de biti)

Daca ne cere sa il scriem si in hexa?

```
x: 1100 0000 0001 0010 1001 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
0000 0000
```

Stim ca 4 cifre din binar inseamna o cifra din hexa.

=>x:C0129000000000000 (HEXA)

Exemplul 3 : Transformati numarul -0,125 in format particular: $n=8$, $k=3$.

Calculam valorile:

- $p=n-k=5$
- lungimea mantisei $= |\rho|=p-1=4$
- $E_{min} = -2^{k-1} + 2 = -2$
- $E_{max} = BIAS = 2^{k-1} - 1 = 3$

$x=-0,125$

$x \notin \{\pm 0, \pm \infty, NaN\}$

$0,125 \cdot 2 = 0,250$

$0,250 \cdot 2 = 0,5$

$0,50 \cdot 2 = 1,0$

am ajuns la 0, ne oprim

$\Rightarrow -0,125 = (0,001)_2$

Ce facem mai departe? Noi vrem sa avem un 1 inainte de virgula. Deci mutam virgula cu 3 pozitii mai in spate.

$0,001 = 0,001 \cdot 2^{-3}$

Identificam acum variabilele:

- Cine e E? $E=-3$ (puterea la care e 2 cand numarul este normalizat)
- Cine e mantisa? 0 (ce e dupa virgula)
- Ce valoare are s, bitul de semn? Semnul lui x e negativ, deci $s=1$
- Cine este caracteristica, c? $c=E+BIAS=-3+3=0$

Facem cele 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW
 $E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-2, 3]$
 In cazul nostru, $E=-3$ deci nu se verifica \Rightarrow avem un format denormalizat.
 Crestem E la $E_{min} \Rightarrow x = -0,1 \cdot 2^{-2}$
- TEST ROTUNJIRE
 lungimea mantisei $\leq p-1$
 In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 1$ si $1 \leq 4$

Vrem acum sa scriem reprezentarea interna a lui x in formatul particular.

s: 1 ($x < 0$)

c: 000 (are 3 cifre pentru ca $k=3$, si toate sunt 0 pentru ca suntem in format denormalizat)

ρ : 1000 (am completat cu 3 0-uri pentru ca lungimea mantisei trebuie sa fie 4)

In final, x: 10001000 (reprezentarea lui -0,125 intern, pe 8 de biti)
Daca ne cere sa il scriem si in hexa?
x: 1000 1000
Stim ca 4 cifre din binar inseamna o cifra din hexa.
=>x:88 (HEXA)

Exemplul 4: [RENTANTA SEPT 2020] Interpretati ca numar in baza 10 reprezentarea interna hexa in format single. 0xC1C80000.

0x din fata inseamna ca este reprezentarea in hexa. => $x : C1C80000(HEXA)$
 $C = \overline{1100}$
 $1 = \overline{0001}$
 $C = \overline{1100}$
 $8 = \overline{1000}$
 $0 = \overline{0000}$

Reprezentarea in binar a lui x: 1100 0001 1100 1000 0000 0000 0000 0000.

Identificam cine sunt s, c si ρ .
s: 1 (primul bit din reprezentarea in binar)
c: 10000011 (urmatoarele 8 cifre pentru ca stim ca lungimea lui c este k si k=8 in format single)
 ρ : 100 1000 0000 0000 0000 0000 (restul cifrelor din reprezentarea in binar)

Observam ca $c \notin 0...0, 1...1$ care corespund lui ± 0 , respectiv $\pm \infty$. => suntem in format normalizat.

$$x = (-1)^s * 2^E * \overline{1, \rho}$$

Cine este E? Stim ca $c = E + BIAS$, iar BIAS in single este 127.
=> Transform E din baza 2 in baza 10.
 $(\overline{10000011})_2^{-1} = 1 * 2^0 + 1 * 2^1 + 1 * 2^7 = 1 + 2 + 128 = 131$
=> $E = c - BIAS = 131 - 127 = 4$
Mai departe transform si ρ din baza 2 in baza 10.

$(0, 1001)_2^{-1} = 1/2 + 1/16 = 9/16 = 0,5625$
Acum avem toate datele, putem sa inlocuim in x.
 $x = (-1)^1 * 2^4 * \overline{1, 1001} = -16 * 1,5625 = -25$

Exemplul 5 ADUNAREA IN VIRGULA MOBILA

[RENTANTA MAI 2020] Calculati $82,375 + (-1,75)$ folosind algoritmul de adunare in virgula mobila pentru formatul single (se va lucra cu reprezentarile matematice in baza 2 in notatie stiintifica, iar in final sa va converti rezultatul in baza 10).

$x=82,375$
 $y=-1,75$
Il transformam pe x in baza 2:
82|0
41|1
20|0
10|0
5|1
2|0
1|1
0, ne oprim

$0,375 * 2 = 0,750$
 $0,75 * 2 = 1,5$
 $0,5 * 2 = 1,0$
0, ne oprim

$$\Rightarrow (82,375)_2 = \overline{1010010,011}$$

Il transform si pe y in baza 2:
 $0,75 * 2 = 1,5$
 $0,5 * 2 = 1,0$
0, ne oprim

$$\Rightarrow (-1,75)_2 = -\overline{1,11}$$

Eu le vreau pe ambele in notatie stiintifica:
 $\Rightarrow x = \overline{1010010,011} = \overline{1,010010011} * 2^6$
Facem cele 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW
 $E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-126, 127]$
In cazul nostru, $E=6$, $-126 \leq 6 \leq 127$ deci se verifica. ✓
- TESTUL DE ROTUNJIRE

lungimea mantisei $\leq p - 1$

In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 9$ si $9 \leq 23$ ✓

$$\Rightarrow y = \overline{1,11} = \overline{1,11} * 2^0$$

Facem cele 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW

$$E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-126, 127]$$

In cazul nostru, $E=0$, $-126 \leq 0 \leq 127$ deci se verifica. ✓

- TESTUL DE ROTUNJIRE

lungimea mantisei $\leq p - 1$

In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 2$ si $2 \leq 23$ ✓

Vrem acum sa facem adunarea dintre x si y. Ca sa putem sa facem asta este nevoie ca x si y sa aiba acelasi E.

$0 < 6 \Rightarrow$ trebuie sa aduc exponentul lui y la nivelul lui x

$$\Rightarrow y \text{ devine: } 0,00000111 * 2^6$$

Acum putem face adunarea cu numarul negativ \Leftrightarrow scaderea:

$$\begin{array}{r} 1 \quad ,0 \quad 1 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 1 \\ 0 \quad , \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 1 \quad 1 \quad 0 \\ \hline 1 \quad ,0 \quad 1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 0 \quad 1 \end{array}$$

$$\Rightarrow x + y = \overline{1,010000101} * 2^6$$

Facem din nou cele 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW

$$E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-126, 127]$$

In cazul nostru, $E=6$, $-126 \leq 6 \leq 127$ deci se verifica. ✓

- TESTUL DE ROTUNJIRE

lungimea mantisei $\leq p - 1$

In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 9$ si $9 \leq 23$ ✓

$$\text{Deci rezultatul este: } \overline{1,010000101} * 2^6 = \frac{1010000101}{2^9} * 2^6 = \frac{645}{8} = 80,625$$

Exemplul 6 INMULTIREA IN VIRGULA MOBILA

Inmultiti in format single $x=7,75$ si $y=-0,5$.

$$x_2 = \overline{111,11} = \overline{1,1111} * 2^2$$

$$y = -\overline{0,1} = -\overline{1} * 2^{-1}$$

Facem verificarile:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW
 $E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-126, 127]$
 In cazul nostru, $E=2$ si $E=-1$, $-126 \leq 2 \leq 127$, $-126 \leq -1 \leq 127$ deci se verifica. ✓
- TESTUL DE ROTUNJIRE
 lungimea mantisei $\leq p - 1$
 In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 4$ si $4 \leq 23$, $|\rho| = 0$ si $0 \leq 23$
 ✓

Observam ca nu mai trebuie sa aducem exponentii la aceeasi valoare ca la adunare.

$$\text{Acum putem sa afcem inmultirea: } \begin{array}{r} 1 \quad ,1 \quad 1 \quad 1 \quad 1 \\ 1 \quad ,0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ \hline 1 \quad ,1 \quad 1 \quad 1 \quad 1 \end{array} \Rightarrow x*y = -\overline{1,1111}*$$

$$2^{2-1} = -\overline{1,1111} * 2^1$$

Facem din nou cele 2 verificari:

- TESTUL DE OVERFLOW / UNDERFLOW
 $E \in [E_{min}, E_{max}] \Leftrightarrow E \in [-126, 127]$
 In cazul nostru, $E=1$, $-126 \leq 1 \leq 127$, deci se verifica. ✓
- TESTUL DE ROTUNJIRE
 lungimea mantisei $\leq p - 1$
 In cazul nostru, lungimea mantisei este $|\rho| = 4$ si $4 \leq 23$ ✓

Deci rezultatul este:

$$-\overline{1,1111} * 2^1 = -\frac{\overline{11111}}{2^4} * 2^1 = -\frac{31}{8} = -3,875.$$

3 MIPS - Tablouri unidimensionale (de elemente întregi)

APPLE LANSEAZA LAPTOPURI CU
PROCESARE FACUTE DE EI PE
ARHITECTURA ARM

3.1 Declarare

Se declară asemănător cu datele de tip .word din tutoriatul trecut, atât că acum se scrie și lista de valori inițiale după, separare prin virgulă.

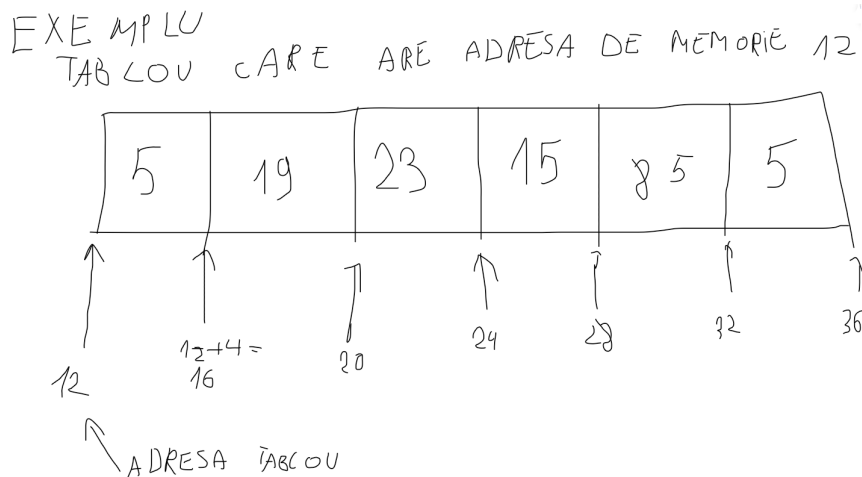
Exemplu declarare:

v:.word 5, 19, 23, 15, 85

n:.word 5

3.2 Indexare și adrese de memorie

Tablourile noastre declarate sunt practic o zonă de memorie în calculator unde se află valorile noastre. Noi putem afla un număr care ne spune exact unde se află în memorie începutul tabloului nostru (numit adresa de memorie). Dacă citim 4 bytes (adică un word) care se află la acea adresă de memorie (numărul nostru), atunci vom obține exact numărul de pe prima poziție din tablou. Dacă citim ce se află la poziția numărul nostru + 4, vom obține exact numărul de pe a doua poziție din tablou... and so on and so forth.

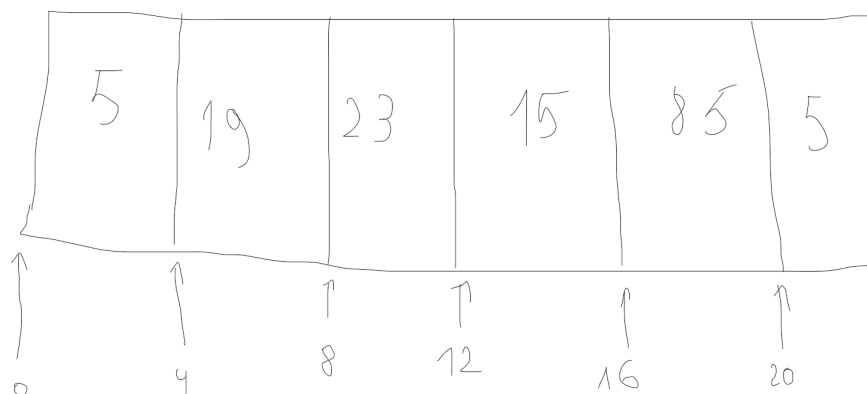
Exemplu

Să se încarce în registrul \$t1 valoarea de pe a 3 a poziție din tabloul v.
la \$t0, v # Luăm adresa de memorie a lui v și o punem în registrul t0
addi \$t0, \$t0, 8 # adunăm 4 de doua ori la adresa respectivă (primul 4 pentru
a ajunge la poziția a doua, iar a doilea 4 pentru a ajunge la poziția a 3-a)
lw \$t1, 0(\$t0) # aici ia valoarea care se află la adresa de memorie \$t0 și o copiază
în registrul \$t1. (nu îi putem da direct lw \$t1, \$t0, pentru ca instrucțiunea
lw vrea să primească o adresă de memorie pentru argumentul 2, nu un
registru.)

Acum, presupunând că avem vectorul v declarat în prima parte a materialului, atunci registrul \$t1 va avea valoarea 23.

Aceasta este una din metodele de a lucra cu tablouri, este cea mai "raw" metodă în care se lucrează exact cu adrese de memorie. Ce e de reținut e cum se ia valoarea numerică de la o adresă de memorie pe care o avem ținută într-un registru și cum se găsește adresa de memorie a unui element într-un tablou.

În continuare, o să facem același lucru, doar că printr-o metodă mai simplă, iar de acum, vom folosi această metodă pentru a lucra cu tablouri. Ne putem gândi că indexăm un array ca în alte limbaje de programare, iar în cazul acesta, putem ignora adresa de început a array-ului și doar să luăm elementele de la un anumit index. Diferența dintre ce vom face acum și indexarea din celelalte limbaje de programare constă în faptul că nu vom putea direct să spunem poziția de unde vrem elementul, ci va trebui să dăm poziția înmulțită cu 4 (deoarece un word ocupa 4 bytes). Așadar, ne putem gândi că primul element are indexul 0, al doilea are indexul 4, al treilea are indexul 8 și tot așa.

Folosind acest approach, putem accesa elementele de la o poziție dată în două moduri.

1. Dacă avem un indice care este o constantă.

Să zicem că vrem să copiem valoarea de la a 3-a poziție în registrul \$t1, atunci vom face:

```
la $t0, v # Luăm adresa de memorie a lui v și o punem în registrul t0
lw $t1, 8($t0) # Luăm valoarea de pe a 3-a poziție și o copiem în registrul
# $t1. Observăm că acest approach este foarte asemănător cu primul approach
# prezentat, singura diferență fiind că aici nu incrementăm adresa de
# memorie, ci îi spunem direct cu cât să incrementeze adresa de memorie
# atunci când încărcăm valoarea.
```

2. Dacă avem un indice care este ținut într-un registru.

Această metodă o vom folosi cel mai frecvent (cel puțin acum la început).

Considerăm tot exemplul de mai sus, în care vrem să copiem valoarea de pe a 3-a poziție în registrul \$t1.

```
li $t0, 8 # punem în $t0 indexul pentru a 3-a poziție.
```

```
lw $t1, v($t0) # Luăm valoarea de pe a 3-a poziție și o copiem în registrul
```

```
# $t1. Observăm că de această dată nu am mai luat deloc adresa de memorie a  
# tabloului, ci pur și simplu atunci când am copiat valoarea în registrul $t1,  
# i-am spus de unde să ia valoarea de la indexul nostru, adică din tabloul v.
```

Acum putem vedea asemănarea dintre această metodă și alte limbaje de programare. În C ce am făcut acum s-ar traduce în: `int t1 = v[t0]`; (o diferență de notat ar fi că în C indexul nu este multiplu de 4), care seamănă cât de cât cu această ultimă scriere din MIPS.

Observație:

Toate cele 3 metode prezentate sunt echivalente. Adică ele îi spun calculatorul să ia o valoare de la o adresă de memorie. Singurul lucru care diferă este scrierea. Dacă facem un calcul, ne va ieși că în toate cele 3 metode, argumentul 2 al lui `lw` are valoarea egală cu adresa de memorie a celui de-al treilea element. În primul caz avem `0 + valoarea_din_t0`, unde în `$0` avem valoarea adresei de memorie a lui `v + 8`. Deci această sumă dă: adresa de memorie a lui `v + 8`, adică fix adresa de memorie a celui de-al treilea element. În al doilea caz avem `8 + valoarea_din_t0`, unde în `$0` avem valoarea adresei de memorie a lui `v`. Deci această sumă dă: adresa de memorie a lui `v + 8`. În ultimul approach avem adresa de memorie a lui `v + valoarea_din_t0`, unde în `$0` avem indexul pentru poziția a 3-a, adică 8. Deci suma este: adresa de memorie a lui `v + 8`. Deci toate cele 3 sume sunt egale.

Observație:

La ultimele 2 approach-uri putem avea și indici negativi (evident, care în modul sunt divizibili cu 4). Dacă de exemplu avem într-un registru `$t0` adresa de memorie a lui `n` (declarat mai sus). Atunci `-4($t0)` ar fi adresa de memorie a ultimului element din tabloul `v`, adică 85. (altă observație care se face este că toate lucrurile din memorie se află unele după altele.)

3.3 Exerciții

Problema 1: Se dă un vector în memorie, Să se afișeze pe ecran elementele lui.

```

1  .data
2      v:.word 5, 19, 25, 13, 8 # vectorul nostru din memorie
3      n:.word 5                # lungimea vectorului
4      sp:.asciiz " "
5  .text
6  main:
7      lw $t0, n                # încarcă lungimea vectorului în registrul $t0
8      li $t1, 0                # counterul nostru pentru loop
9      li $t2, 0                # indicele de unde vom accesa vectorul
10     # nu îl folosim pe $t1 pentru asta
11     # deoarece avem nevoie ca indicele nostru pentru vector
12     # să fie multiplu de 4
13
14     loop:
15         beq $t0, $t1, exit
16
17         lw $a0, v($t2)        # copiază elementul de la poziția $t2 din vector
18         # în registrul $a0 pentru a o afișa pe ecran
19         li $v0, 1
20         syscall
21
22         la $a0, sp
23         li $v0, 4
24         syscall
25
26         addi $t1, $t1, 1      # incrementează counterul
27         addi $t2, $t2, 4      # incrementează indicele nostru pentru vector.
28         # este incrementat cu 4 bytes deoarece un word înseamnă
29         # 4 bytes
30
31         j loop
32
33     exit:
34         li $v0, 10
35         syscall

```

Observație: Ce se întâmplă dacă schimbăm valoarea lui n din 5 în 6? Încercați.

Problema 2: Se dă $n \in \mathbb{N}$ stocat în memorie, Să se citească un vector de n elemente numere întregi.


```

1  .data
2      v:.space 28          # 7 elemente, adică 28 de bytes
3      n:.word 7
4  .text
5  main:
6
7      lw $t0, n
8      li $t1, 0
9      li $t2, 0
10
11     loop:
12         beq $t0, $t1, exit
13
14         li $v0, 5
15         syscall
16         sw $v0, v($t2)    # salvează valoarea citită în vectorul v
17                             # la poziția $t2
18
19         addi $t1, $t1, 1
20         addi $t2, $t2, 4
21
22         j loop
23
24     exit:
25
26     li $v0, 10
27     syscall

```

Bonus: Să se și afișeze vectorul citit.

Problema 3: Se citesc $n \in \mathbb{N}$ și un vector de n numere întregi. Să se afișeze pe ecran elementele pare prin două parcurgeri (una pentru citire și una pentru afișare).

```

1  .data
2      v:.space 400          # vector de 100 de elemente (400 = 100 * 4)
3      sp:.asciiz " "
4  .text
5  main:
6
7      li $v0, 5
8      syscall
9      move $t0, $v0
10
11     li $t1, 0
12     li $t2, 0
13
14     read:                  # citește vectorul (ca la problema anterioară)
15
16         beq $t0, $t1, solve
17
18         li $v0, 5
19         syscall
20         sw $v0, v($t2)
21
22         addi $t1, $t1, 1
23         addi $t2, $t2, 4
24
25         j read
26
27     solve:                 # afișează pe ecran
28
29     li $t1, 0              # t1 va fi counterul nostru care va merge din 4 în 4 poziții
30     li $t2, 0              # indexul curent din vector (merge tot din 4 în 4 poziții
31     | | | | |             # deci va fi incrementat cu 16, adică 4 * 4)
32
33     li $t2, 0
34
35     loop:
36
37         beq $t0, $t1, exit  # dacă am parcurs vectorul ne oprim
38
39         lw $t3, v($t2)      # Luăm valoarea din array la poziția noastră și o ținem în $t3
40
41         rem $t4, $t3, 2     # calculăm restul împărțirii la 2 în $t4 pentru a verifica
42         | | | | |          # dacă numărul este par
43
44         beq $t4, 0, par     # dacă e par, îl vom afișa
45         j cont              # dacă nu, continuăm loop-ul în mod normal
46         par:                # dacă am ajuns aici, e clar că numărul e par
47
48         move $a0, $t3       # copiază în a $a0 valoarea pară pentru a o afișa
49         li $v0, 1
50         syscall              # afișează valoarea
51
52         la $a0, sp
53         li $v0, 4
54         syscall              # afișează spațiu între rezultate
55
56         cont:
57
58         addi $t1, $t1, 1
59         addi $t2, $t2, 4
60
61         j loop
62
63     exit:
64
65     li $v0, 10
66     syscall

```

Observație: Pentru a simula un if putem face în felul următor:

```
b__ ceva_condiție, label_if
j continuare # dacă condiția nu este adevărată, programul continuă în mod
# normal.
label_if:
# aici vom avea codul din if
continuare:
# aici va continua programul indiferent dacă s-a executat sau nu codul din if.
```

Problema 4: Se citește un număr natural n , $n \leq 200$, urmat de n numere întregi. Să se parcurgă vectorul (adică cele n numere întregi citite) din 4 în 4 poziții, iar atunci când este întâlnită una din valorile 1 sau 2, să se afișeze valorile de pe următoarele 3 poziții din vector. Când este întâlnită valoarea 99, programul trebuie să se oprească. Se garantează că inputul este corect. (adică nu te va pune să afișezi pe ecran valori care sunt în afara vectorului)

Exemplu:

Input:

```
12
1
9
10
3
2
3
11
0
99
30
40
50
```

Output:

```
9 10 3
3 11 0
```

Explicație: Se citește prima oară numărul de elemente din vector, adică 12. După care se citesc 12 valori. Prima valoare din vector este 1, deci trebuie să afișăm următoarele 3 valori. Trecem la a 4-a poziție din vector, unde valoarea este 2, deci iar trebuie să afișăm următoarele 3 valori. Apoi vom ajunge la valoarea 99, deci programul trebuie să se oprească.

```

1  .data
2      v:.space 800          # vector de 200 de elemente (800 = 200 * 4)
3      sp:.asciiz " "
4      nl:.asciiz "\n"      # pentru a afișa rânduri noi între răspunsuri
5  .text
6  main:
7
8      li $v0, 5
9      syscall
10     move $t0, $v0
11
12     li $t1, 0
13     li $t2, 0
14
15     read:                  # citește vectorul (ca la problema anterioară)
16
17     beq $t0, $t1, solve
18
19     li $v0, 5
20     syscall
21     sw $v0, v($t2)
22
23     addi $t1, $t1, 1
24     addi $t2, $t2, 4
25
26     j read
27
28 solve:                    # rezolvă problema
29
30     li $t1, 0              # t1 va fi counterul nostru care va merge din 4 în 4 poziții
31     li $t2, 0              # indexul curent din vector (merge tot din 4 în 4 poziții
32                             # deci va fi incrementat cu 16, adică 4 * 4)
33
34     loop:
35
36     bge $t1, $t0, exit     # dacă am ieșit din vector, ne oprim (teoretic nu ar fi
37                             # nevoie de această linie dacă avem garantat
38                             # că există mereu un 99 care să ne oprească)
39
40     lw $t3, v($t2)         # luăm valoarea din array la poziția noastră și o ținem în $t3
41
42     beq $t3, 99, exit      # dacă am găsit 99, programul se oprește
43
44     beq $t3, 1, afis_case  # dacă am dat de valoarea 1 afișăm următoarele 3 valori
45     beq $t3, 2, afis_case  # dacă am dat de valoarea 2 afișăm următoarele 3 valori
46
47     j cont_loop           # dacă am ajuns aici, nicio condiție nu este îndeplinită
48                             # deci continuă loop-ul normal
49
50     afis_case:            # dacă am ajuns aici, e clar că $t3 este egal fie cu 1, fie cu 2
51
52     move $t4, $t2         # luăm poziția la care suntem în vector și o salvăm în $t4
53
54     addi $t4, 4           # incrementăm poziția pentru a afișa elementul următor
55     lw $a0, v($t4)        # încărcăm în $a0 valoarea elementului următor pentru a o afișa
56     li $v0, 1
57     syscall               # afișăm valoarea pe ecran
58
59     la $a0, sp
60     li $v0, 4
61     syscall
62
63     addi $t4, 4           # facem la fel și pentru următorul număr care trebuie afișat
64     lw $a0, v($t4)
65     li $v0, 1
66     syscall
67
68     la $a0, sp
69     li $v0, 4
70     syscall
71
72     addi $t4, 4           # la fel și pentru al treilea
73     lw $a0, v($t4)
74     li $v0, 1
75     syscall
76
77     la $a0, nl
78     li $v0, 4
79     syscall
80
81     cont_loop:
82
83     addi $t1, $t1, 4      # continuă loop-ul, adică incrementează poziția curentă cu 4
84     addi $t2, $t2, 16     # incrementează indexul cu 16. (4 * 4)
85
86     j loop
87
88 exit:
89
90     li $v0, 10
91     syscall
92
93

```

Problema 5: Se citește un număr natural n , $n \leq 200$, urmat de n numere întregi. Să se parcurgă vectorul (adică cele n numere întregi citite) din 4 în 4 poziții, iar atunci când este întâlnită una din valorile 1 sau 2, se consideră următorile valori astfel: a = numărul de pe poziția următoare în vector, b = numărul care urmează după a , c = numărul care urmează după b . Dacă valoarea întâlnită în vector este 1, atunci să se realizeze următoarea operație din C: $v[c] = v[a] + v[b]$; Dacă valoarea întâlnită în vector este 2, atunci să se realizeze următoarea operație din C $v[c] = v[a] * v[b]$; Când se întâlnește valoarea 99, programul trebuie să se oprească. Înainte de a parcurge vectorul, să se pună în vector la poziția 2 valoarea 12, iar la poziția 3, valoarea 2. Se cere să se afișeze valoarea de la poziția 0 din vector după ce programul își termină executarea. Este garantat că datele de intrare sunt valide.

Exemplu (în care nu am schimbat valorile de pe pozițiile 2 și 3 din vector pentru a fi mai ușor de ilustrat programul, în rezolvare nu trebuie omis acest pas):

Input:

12
1
9
10
3
2
3
11
0
99
30
40
50

Output:

3500

Explicație: Ca și data trecută prima oară este întâlnit 1, deci $a = 9$, $b = 10$, $c = 3$. Deoarece avem valoarea 1, facem adunarea numerelor de la pozițiile 9, respectiv 10, și o salvăm la poziția 3. Vom avea: $v[3] = v[10] + v[9]$; deci la $a = 3$ a poziția 3 nu vom mai avea valoarea 3, ci valoarea $v[10] + v[9]$, adică $30 + 40$, adică 70. Acum întâlnim valoarea 2, deci $a = 3$, $b = 11$, $c = 0$. Deoarece avem valoarea 2, facem înmulțirea numerelor de la pozițiile 3, respectiv 11 și o salvăm la poziția 0. Vom avea $v[0] = v[3] * v[11]$; deci la prima poziție nu vom mai avea valoarea 1, ci valoarea $v[3] * v[11]$, adică $70 * 50 = 3500$. Întâlnim 99, deci ne oprim și afișăm valoarea de pe prima poziție, adică 3500.

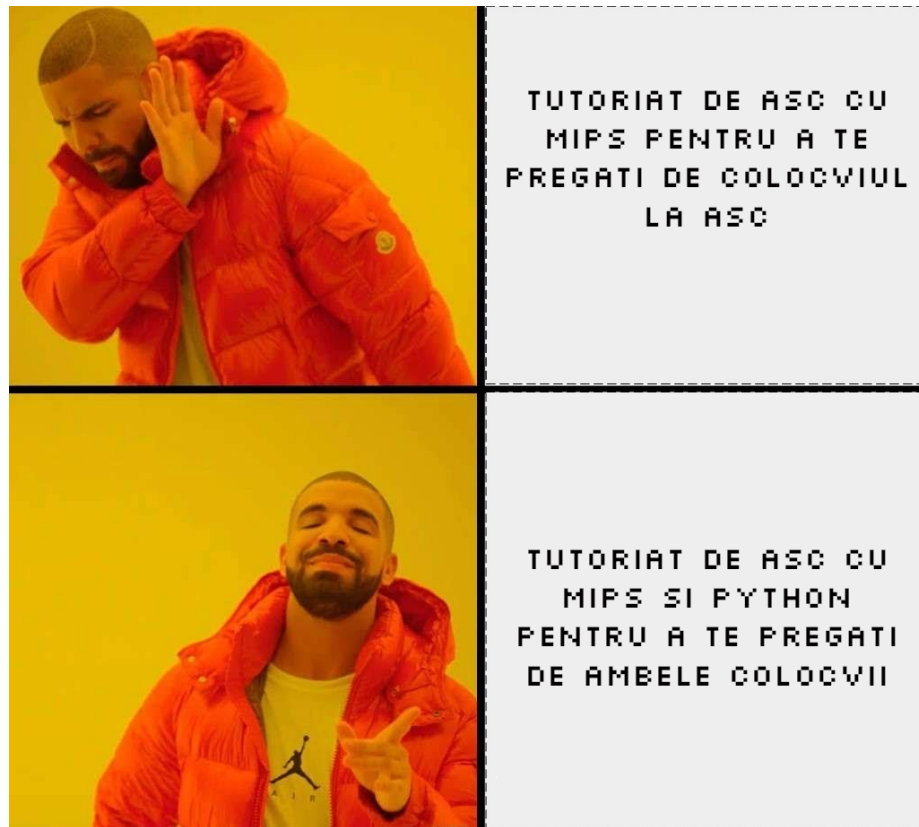
```

1  .data
2  vt:space 800
3  sp:asciiz " "
4  nl:asciiz "\n"
5  .text
6  main:
7
8      li $v0, 5
9      syscall
10     move $t0, $v0
11
12     li $t1, 0
13     li $t2, 0
14
15     read:
16
17         beq $t0, $t1, solve
18
19         li $v0, 5
20         syscall
21         sw $v0, v($t2)
22
23         addi $t1, $t1, 1
24         addi $t2, $t2, 4
25
26         j read
27
28     solve:
29
30         la $t1, v                # încarcă în $t1 adresa de memorie a vectorului
31         li $t2, 12              # pune într-un registru valoarea 12
32         sw $t2, 4($t1)          # pune pe a doua poziție din vector valoarea 12
33
34         li $t2, 2
35         sw $t2, 8($t1)          # pune pe a treia poziție din vector valoarea 2
36
37         li $t3, 0
38         li $t2, 0
39
40     loop:
41
42         bge $t3, $t0, exit
43
44         lw $t3, v($t2)
45
46         beq $t3, 99, exit
47
48         beq $t3, 1, adunare      # acum avem 2 cazuri, unul pentru adunare, unul pentru înmulțire
49         j cont1                 # dacă nu a apărut 1, poate a apărut 2, deci mergem mai jos să verificăm
50
51     adunare:
52
53         move $t4, $t2            # obține cele 3 numere a, b, c ca în programul anterior
54         addi $t4, $t4, 4
55         lw $t5, v($t4)
56
57         addi $t4, $t4, 4
58         lw $t6, v($t4)
59
60         addi $t4, $t4, 4
61         lw $t7, v($t4)
62
63         add $t5, $t5, $t5        # înmulțește poziția lui a cu 4 (pentru ca așa "indexăm" noi)
64         add $t5, $t5, $t5        # două adunări repetate înseamnă o înmulțire cu 4
65
66         lw $t5, v($t5)          # obține valoarea din vector de la poziția a
67
68         add $t6, $t6, $t6        # la fel cum am făcut pentru a, facem și pentru b
69         add $t6, $t6, $t6
70
71         lw $t6, v($t6)
72
73         add $t5, $t5, $t6        # facem adunarea
74
75         add $t7, $t7, $t7        # la fel, înmulțim poziția cu 4 pentru a putea
76         add $t7, $t7, $t7        # accesa în vectorul nostru
77
78         sw $t5, v($t7)          # salvează rezultatul la poziția c
79
80         j cont2                 # ne ducem la sfârșitul loop-ului pentru că
81                                 # știm că nu vom intra pe cazul în care
82                                 # valoarea este 2
83
84     cont1:
85
86         beq $t3, 2, inmultire    # dacă valoarea citită e 2, este cazul pentru înmulțire
87
88         j cont2                 # dacă valoarea nu e nici 1, nici 2, atunci coninăm loop-ul
89
90     inmultire:
91                                 # codul pentru v[c] = v[a] * v[b], asemănător cu cel de adunare
92                                 # majoritatea codului se repetă, probabil s-ar putea face mai elegant
93                                 # dacă atunci succesiunea de branch-uri ar deveni confuzantă
94                                 # deci, în scop didactic vom avea "copy paste" aici.
95
96         move $t4, $t2
97         addi $t4, $t4, 4
98         lw $t5, v($t4)
99
100        addi $t4, $t4, 4
101        lw $t6, v($t4)
102
103        addi $t4, $t4, 4
104        lw $t7, v($t4)
105
106        add $t5, $t5, $t5
107        add $t5, $t5, $t5
108
109        lw $t5, v($t5)
110
111        add $t6, $t6, $t6
112        add $t6, $t6, $t6
113
114        lw $t6, v($t6)
115
116        mul $t5, $t5, $t6        # înmulțește cele două numere
117
118        add $t7, $t7, $t7
119        add $t7, $t7, $t7
120
121        sw $t5, v($t7)
122
123     cont2:
124
125         addi $t1, $t1, 4
126         addi $t2, $t2, 16
127
128         j loop
129
130     exit:
131
132         lw $a0, v                # la valoarea de pe prima poziție și o afișează
133         li $v0, 1
134         syscall
135
136         li $v0, 10
137         syscall

```

Fun fact: Aceasta este prima parte din problema care a fost dată anul trecut la Advent of Code în cea de a doua zi. Acolo vectorul este dat ca numere separate prin virgulă. Pentru a ne fi ușor să interpretăm inputul în MIPS am schimbat metoda de input (n citit, urmat de alte n numere). Pentru a converti inputul acestei probleme de AOC la input ușor de citit în MIPS, putem folosi următorul script în Python:

```
3 inputfile = open("raw_input.txt") # deschide fisierul din care citim
4 outputfile = open("processed_input.txt", "a") # deschide fisierul in care scriem
5
6 numbers = [int(x) for x in inputfile.readline().split(",")] # parseaza vectorul de numere
7
8 outputfile.write(str(len(numbers)) + "\n") # scrie numarul de elemente din vector
9
10 for number in numbers: # parcurge array-ul
11     outputfile.write(str(number) + "\n") # scrie numerele separate prin randuri noi
12
13 outputfile.close() # inchide fisierul in care scriem
14 inputfile.close() # inchide fisierul din care citim
15 # La colocviu la PA sa nu uitati sa
16 # inchideti fisierele
17 # cei care corectează au și lucrul de genul
18 # în vedere
```


Problema 6: Se dă o matrice declarată în memorie de forma:

```
2      a: .word 1, 2, 3, 4
3      |      .word 5, 6, 7, 8
4      |      .word 9, 10, 11, 12
5      n: .word 3
6      m: .word 4
```

Să se afișeze pe ecran.


```

1  .data
2      a:.word 1, 2, 3, 4
3          .word 5, 6, 7, 8
4          .word 9, 10, 11, 12
5      n:.word 3
6      m:.word 4
7      sp:.asciiz " "
8      nl:.asciiz "\n"
9  .text
10 main:
11
12      lw $t0, n                # încarc în $t0 numărul de linii
13      lw $t1, m                # încarc în $t1 numărul de coloane
14
15      li $t2, 0                # conter pentru iterarea liniilor
16
17      print:                   # "for" pentru linii
18
19          beq $t2, $t0, exit
20
21          li $t3, 0            # counter pentru iterarea coloanelor
22
23          print_line:          # "for" pentru coloane
24
25              beq $t3, $t1, end_line
26
27              move $t4, $t2     # calculează poziția în matrice
28                                  # poziția e dată de formula  $p = (L * m) + c$ 
29                                  # unde L este linia, iar c este coloana
27              mul $t4, $t4, $t1
30              add $t4, $t4, $t3
31
32              add $t4, $t4, $t4   # înmulțim $t4 cu 4 pentru a fi poziție validă
33              add $t4, $t4, $t4   # în tabloul nostru
34
35              lw $a0, a($t4)     # încarc valoarea din tablou în registrul $a0
36              li $v0, 1          # pentru a o afișa pe ecran
37              syscall
38
39              la $a0, sp
40              li $v0, 4
41              syscall
42
43              addi $t3, $t3, 1
44              j print_line
45
46          end_line:
47
48              la $a0, nl
49              li $v0, 4
50              syscall
51
52              addi $t2, $t2, 1
53
54              j print
55
56      exit:
57
58          li $v0, 10
59          syscall
60

```

3.4 Mai multe exerciții

Problema 1: Se citesc $n \in \mathbb{N}^*$ și un vector de n numere naturale. Să se afișeze maximul și toate pozițiile pe care apare.

Problema 2: Se citesc $n \in \mathbb{N}^*$ și doi vectori $v, w \in \mathbb{Z}$ ordonați crescător. Să se interclaseze cei doi vectori într-un vector z și să se afișeze z .

References

- [1] Dumitru Daniel Drăgulici. *Curs Arhitectura Sistemelor de Calcul*.
- [2] Larisa Dumitrache. *Tutoriat 2019*
- [3] Bogdan Macovei. *Laboratoare ASC 2019/ 2020*
- [4] Advent Of Code. *Day 2 2019*